

Diagnostika žáků se SPU

Základní diagnostika probíhá v:

- **Pedagogicko-psychologické poradně (PPP)**
- Speciálně-pedagogickém centru (SPC)
- Středisku výchovné péče (SVP)

Prvotní diagnostika = Orientační test školní zralosti

Explorace ve třídě

Učitel provádí ped. diagnostiku se zaměřením na úroveň vědomostí a psychických funkcí

Školní dotazník

Součástí diagnostiky, vyplňuje učitel, podklad pro PPP

Obsah

- Údaje o žákovi
- Prospěch podle posledního vysvědčení
- Obtíže ve čtení, psaní, počítání, ostatní předměty
- Řeč
- Práceschopnost
- Chování, případné poruchy (hyperaktivita, agresivita, atd.)
- Vztah k vrstevníkům, vztah ke školní práci
- Rodina, zdravotní stav, opatření

Diagnostika SPU

Uskutečňuje se v Pedagogicko-psychologické poradně (**PPP**)

Úvodní vyšetření

- rozhovor s rodiči, rozhovor s učitelem, popřípadě školní dotazník, rozhovor s dítětem ⇔
- **osobní anamnéza (OA)**
- **rodinná anamnéza (RA)**
- **anamnéza prostředí**

Diagnostické prostředky

- speciální zkoušky vypovídající o intelektové úrovni dítěte a výkonech v jednotlivých oblastech percepce
- Žákovské práce

Odborníci diagnostiky

Speciální pedagog

- analýza ped. údajů
- vyšetření výukové úrovně, vyšetření percepčně-kognitivních zkoušek, školní dotazník

Psycholog

- stanovení úrovně rozumových schopností – vyšetření inteligence pomocí standardizovaných testů
- odhalení nepravé dyslexie = *pseudodyslexie* → *diferenciální diagnostika*
- **Pražský dětský Wechslerův test (PDW test)**,
- **Ravenovy progresivní matice**

Další specialisté

- neurolog, foniatr, oftalmolog, pediatr

Diagnostické zkoušky

- Vyšetření výkonu čtení.
- Úroveň písemného projevu.
- Úroveň matematických schopností.
- Poruchy sluchového vnímání.
- Poruchy zrakového vnímání.
- Vyšetření laterality.
- Poruchy vnímání prostorové orientace.
- Vyšetření představy prostoru.
- Vnímání časové posloupnosti.

1. Vyšetření výkonu čtení

MATĚJČEK a kol. (1987) – Čtenářský kvocient

- **rychlost čtení** – čtenářský kvocient (ČQ), 60-70 slov/1 min., rozdíl IQ a ČQ více než 20 bodů
⇒ první kritérium (*diskrepanční kritérium*),
- **porozumění textu** – vyvrcholením čtenářské dovednosti,

- **chování při čtení** – neklid, úzkost, dýchání, *dvojitě čtení*, záměny písmen, hláskování, slabikování.

2. Úroveň písemného projevu

Rozbor školních sešitů, diktátů, opisů, přepisů,

Hodnotí se kvalitativní i kvantitativní znaky písemného projevu: **tvár písma, dodržování lineatury, chování při psaní**,

Hodnocení ve vztahu ke čtení:

- komolení slov, přehazování, záměna písmen,
- vynechání diakritických znamének,
- chyby v měkčení,
- problémy v zápisu matematických symbolů.

3. Úroveň matematických schopností

Psychodiagnostika Brno – Baterie testů, NOVÁK:

- **Barevná kalkule,**
- **Kalkule IV.,**
- **Číselný trojúhelník,**
- **Rey-Ostheriethova komplexní figura**
 - matematická paměť, pořadí čísel, orientace v prostoru, čtení a psaní číslic, matematické operace, porozumění.

4. Sluchové vnímání

- Sluchová analýza a syntéza textu je předpokladem pro psaní,
- **Matějčkova zkouška sluchové analýzy a syntézy** (rozklad slova na hlásky a naopak),
- **Matějčkova zkouška sluchové diferenciacce** (rozdíl mezi dvojicí nesmyslných slov *flaš-klaš*),
- **Vyšetření vnímání měkkých a tvrdých hlásek** (schody-hadi).

5. Poruchy zrakového vnímání

- **EDFELDOVA Reverzní zkouška** – zraková percepce tvarů.
- Zkouška **M. FROSTIGOVÉ** – zjištění vizuální percepce, vizuomotorické koordinace a jemné motoriky

6. Vyšetření laterality

- **ŽLABOVA a MATĚJČKOVA** zkouška laterality (1972) – vztah mezi lateralitou oka – ruky

7. Poruchy vnímání prostorové orientace

- Závisí na zrakové, sluchové a kinetické percepci
- **Žlabův test orientace vpravo – vlevo** z jeho Souboru specifických zkoušek.

8. Vyšetření představy v prostoru

- Žlabova zkouška vpravo – vlevo,
- Reyova komplexní figura – od 8 let.

9. Vnímání časové posloupnosti

- Vizualní percepce času
- Sluchové vnímání - Žlabova zkouška reprodukce rytmu

Kritéria pro přidělení diagnózy SPU

Předpokladem přidělení diagnózy:

- Přetrvávající výrazné výukové obtíže a doložená pedagogická intervence
- Doba diagnostiky, residence obtíží
- Kognitivní oblast
- Školní výkonnost
- Percepčně motorické a řečové schopnosti
- Diferenciální diagnostika
- Typologie SPU

Diagnostické metody v dospělosti

CIMLEROVÁ, P.; POKORNÁ, D.; CHALUPOVÁ, E., aj. Diagnostika specifických poruch učení u adolescentů a dospělých osob. Praha: **IPPP, 2007.**

Obsahuje 8 modulů:

- Vstupní modul
- Modul Čtení
- Modul Psaní
- Modul Fonematického povědomí
- Modul Zrakové percepce a koncentrace
- Modul Řečové funkce
- Modul Motorické funkce
- Modul Prostorové a pravolevé vnímání